

Göteborgs Universitet

Europaprogrammet

Fallet Bosman

en kvantitativ studie om fotbollens förändring och den fria rörlighetens
effekter inom EU.

Examensarbete i Europakunskap

HT 10

David Svensson

Handledare: Mikael Persson

Abstract

In 1995 something happened that radically changed the European football. This was the arrival of the Bosman ruling, a decision made by the European Court of Justice which meant that players with an expired contract could change clubs for free and that the European Union's internal market including the free movement of labour was now a part of the European football. The effects of the Bosman ruling are wildly discussed today. Many powerful people in the European football mean that football now is less competitive than before, that there are a small amount of teams that actually have the ability to win any trophies.

This bachelor thesis is studying the effects of the competitive forces in football after the Bosman ruling as a case of the free movement in the European Union. It is analysed by using Paul Krugman's theories about centre and periphery. The results are that the competition in football has been concentrated into the centre of the economic Europe. The Bosman ruling is considered as a removed tariff which according to Krugman leads to a concentrated economy due to the economies of scales that are offered in the centre.

Uppsatsens titel: Fallet Bosman – en kvantitativ studie om fotbollens förändring och den fria rörlighetens effekter inom EU.

Författare: David Svensson

Handledare: Mikael Persson

Termin: HT-10

Sidantal: 34

Keywords- Bosman ruling, centre, periphery, Champions League, the European Union, Krugman, concentration, football

Nyckelord – Bosmandomen, centrum, periferi, Champions League, Europeiska Unionen, Krugman, kocation, fotboll

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund i fallet.....	3
2. Syfte och frågeställning.....	4
3. Teoretiska perspektiv och forskningsläge	4
3.1 Teoretiska perspektiv.....	5
3.1.1 Centrum-periferi.....	5
3.1.2 Europas ekonomiska centrum	7
3.2 Forskningsläge.....	8
4. Metod.....	11
4.1 Genomförande.....	11
4.2 Fotbollen som fall.....	12
4.3 Teoriprovning	13
4.4 Kvantitativ analys.....	14
4.4.1 Analys 1: ”Databas rankning”	14
4.4.2 Analys 2: ”Databas ligavinnare”	15
4.4.3 Huvudsakliga variabler - Europas centrum och periferi samt Bosmandomen.....	16
4.4.4 Analysverktyg regressionsanalyser och frekvenstabeller.....	16
4.5 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet.....	17
5. Resultat/Analys	18
5.1 Analys 1	18
5.1.1 Rankning före och efter Bosmandomen.....	18
5.1.2 Rankning i perioder.....	19
5.1.3 Rankning – Centrum/Periferi	20
5.2 Analys 2 - Ligavinnarens möjlighet i Champions League – Regressioner	22
6. Slutsatser	25
7. Avslutande diskussion	26
7.1 Sammanfattning.....	28
Appendix	29
Referenser.....	30

1. Inledning

Herrfotbollsklubbar är idag utvecklade företag, med ibland hundratals anställda och enorma omsättningar. Precis som vilket företag som helst så konkurrerar klubbarna numera på en marknad där det gäller att vara starkast. Skillnaden inom fotbollen är att där framgång i vanliga företag mäts i ekonomiska vinster så mäts snarare fotbollsföretagens framgångar i sportsliga vinster där emellertid en stark ekonomi krävs för sportslig framgång.

År 1995 skedde något som kom att förändra fotbollen radikalt. En belgares syn på orättvisa skapade helt nya förutsättningar. Jean-Marc Bosman drev ett fall som gick upp i EG-domstolen på grunderna att han ville att ett utgående kontrakt skulle göra en spelare fri att byta klubb. I samband med detta mål uppkom även frågor om den fria rörligheten av arbetskraft inom EU som då ännu inte hade nått fotbollen. EG-domstolen beslutade i Bosmans favör och den så kallade Bosmandomen tros ha förändrat klimatet helt i Fotbollseuropa.¹

Det som kanske kom att bli den mest betydande förändringen i och med Bosmandomen är just den fria rörlighetens inträde i fotbollen. Tidigare fanns det i de Europeiska länderna en maxgräns på utländska spelare som kunde innebära att det som mest fick vara exempelvis tre spelare i en spelartrupp från ett annat land.² Dessa regler fick ändras och numer går det att ha obegränsat antal utländska spelare i laget så länge de är från ett EU-land eller har ett Europaavtal.³

Idag pågår en diskussion inom fotbollen om konsekvenserna av de nya förutsättningarna. Det menas från många håll att fotbollen har blivit för ojämn och att det rådande systemet gynnar de som är starka samt skapar ett glapp mellan klubbar med mindre resurser och klubbar med mer, där ytterst få lag får chansen att vinna diverse turneringar. Svenska landslagets före detta förbundskapten Lars Lagerbäck har exempelvis sagt att *”Bosmandomen var ett sätt att gynna de rika klubbarna, tidigare hade mindre klubbar som fick fram bra spelare större möjligheter”*⁴ och det europeiska fotbollsförbundet UEFA:s före detta VD Lars-Christer Olsson uttalade sig till tidningen Expressen med orden *”som ett resultat av Bosmandomen är det i dag bara de rika storklubbarna som kan vara med och bjuda på den stora marknaden, följden blir att det bara är dessa klubbar som vinner turneringarna”*.⁵

UEFA ser således själva läget som allvarligt och det pågår förslag och utredningar om hur situationen skall kunna förändras.⁶ Frågan är om detta verkligen stämmer, har Bosmandomen legat bakom en revolutionerande förändring inom fotbollen och i så fall varför? Även om det finns en

¹ Milanovic (2003)

² Roy (2006) s.23

³ Europaavtal är ett avtal som EU har ingått med stater i östra Europa som handlar i stora drag om krav på likabehandling i fråga om etablering av företag och medborgare från avtalsländerna – Euro-lex (2010-11-29)

⁴ Lag & Avtal (2009-10-09)

⁵ Dagens Nyheter (2011-01-03)

⁶ Fotbollskanalen.se (2010-05-28), Reuters (2007-10-11)

viss tidigare forskning på Bosmandomen så anser jag att dess uppbyggda databaser till viss del har varit bristfälliga och det som har undersökts är snarare Bosmandomens konkreta konsekvenser än vilka krafter som har legat bakom. Visst är det intressant ur ett idrottsperspektiv att ta reda på vad som har hänt, men kan vi också förklara varför det har hänt blir det helt plötsligt intressant ur ett samhällsperspektiv. Om det nu stämmer att en företagsbransch har förändrats så kapitalt på grund av en specifik händelse är detta ett utmärkt fall att använda sig av för att kunna skapa en förståelse av den fria rörlighetens mekanismer.

Nationalekonomen Paul Krugman har länge arbetat med ekonomisk geografi och en av hans grundidéer är hur centrum och periferi uppstår inom ett handelsområde. Han menar på att koncentration av kapital, produktion och människor får en betydande effekt av att transportkostnader minskar, det vill säga att låga transportkostnader leder till konkurrensmässig koncentration på grund av de stordriftsfördelar som erbjuds i urbana områden. Inom en stat brukar detta ske naturligt medan det mellan stater ofta har funnits olika typer av handelshinder vilket kan ses som en extra transportkostnad. Därför finns det en rimlighet i att antaga att ett borttaget handelshinder skulle kunna leda till en ökad koncentration.⁷

Den fria rörlighetens inträde i fotbollen skulle jag vilja påstå är ett borttaget handelshinder och på så sätt även en minskad transportkostnad. I den här uppsatsen ämnar jag att undersöka ifall Bosmandomens inträde har givit de konsekvenser som Krugmans teori predicerar, det vill säga har konkurrensen blivit mer koncentrerad som det allmänt verkar påstås och beror detta i så fall på de krafter som Krugmans teorier beskriver?

EU vars grund vilar på borttagna handelshinder är givetvis ett intressant fall för Krugmans teorier där det finns möjligheter till att jämföra hur situationen har förändrats innan och efter den fria rörligheten på varor, tjänster, människor och kapital. När det gäller forskning på Krugmans teorier som syftar till EU eller för den delen Europa så verkar det dock finnas vissa briser. Det är förvånansvärt få fallstudier som går att finna samtidigt som de som finns inte innehåller någon empiri som sträcker sig över tid. På grund av detta är det svårt att på allvar hävda att förändringar har skett även om det går att konstatera att det finns ett centrum och periferi i dagens EU.

Vad jag vill är helt enkelt att undersöka effekterna av fri rörlighet inom EU med fotbollen som fall. Fotbollens konkurrenssituation är enkel att mäta då det finns ett klart samband mellan ekonomisk styrka och sportsliga resultat.⁸ Detta gör att det med hjälp av klubbars sportsliga resultat finns stora möjligheter till att konstruera databaser som täcker en lång tidsmässig period samtidigt som Bosmandomen är en klar och distinkt förändring som kan ge ett tydligt avstamp för en förändringsprocess. Detta gör att jag ser fotbollen som ett utmärkt fall för en studie om den fria

⁷ Caraveli & Darzentas (2006)

⁸ Den Osynliga Handen (2008-11-24)

rörlighetens potentiella effekter inom EU.

I den här studien avser jag således att belysa den förändring som har skett inom fotbollen och även ge teoretiska perspektiv på varför den har kunnat ske för att kunna diskutera den fria rörlighetens konsekvenser inom EU.

1.1 Bakgrund i fallet

1995 fastställde EG-domstolen en dom som har kommit att kallas Bosmandomen. Bakgrunden är att en Belgisk spelare vid namn Jean-Marc Bosman ville byta klubb från belgiska RFC Liège till franska Dunkerque. Bosman hade ett utgående kontrakt med RFC Liège men tilläts trots det inte att byta då klubben ansåg att de inte fick en tillräcklig ersättning för spelaren.⁹ Vid den här tiden kunde fortfarande en klubb begära ekonomisk kompensation för en lämnande spelare trots att dennes kontrakt hade gått ut.¹⁰

Bosman ansåg att det var orimligt att han kunde stoppas trots kontraktssituationen och drev fallet ända upp till EG-domstolen. I samband med kontraktsfrågan kom också en annan fråga upp gällande antalet utlänningar i ett lag. I princip alla nationella förbund inom EU hade i sina inhemska ligor en maxgräns för antalet spelare från andra nationer. Detta menades strida mot EU:s regler om fri rörlighet.¹¹

Utfallet i domen innebar att Bosman fick rätt på båda punkter och därefter kunde en spelare gå gratis till en annan klubb när ett kontrakt gått ut, i en så kallad ”free transfer”. Dessa nya kontraktsförhandlingar fick inledas när sex månader återstod på en spelares aktuella kontrakt. Dessutom blev klubbar inom EU tvungna att ta bort sin gräns mot utländska spelare som kom från en medlemsstat till EU.¹²

Efter Bosmandomen kom även ytterligare två domar som utvecklade reglerna än mer. Många nationer i östra Europa hade handelsavtal, så kallade Europaavtal, med EU. Balog-målet 1997 ledde till att free transfers även gällde icke-eu-spelare från nationer med Europaavtal då domstolen enligt avtalet ansåg att arbetare i Europa måste kunna verka på samma villkor.¹³ År 2000 prövades Balog-målet i Madrid där tingsrätten kom fram till att begränsningarna i antal spelare från länder med Europaavtal inte heller var korrekta och numera gällde Bosmandomen för större delen av Europa.¹⁴

Som tidigare nämnt anses konsekvenserna av Bosmandomen inom fotbollen generellt sett ha varit att klubbar med mycket pengar har fått rejäla fördelar. I och med den fria rörligheten har rika

⁹ Roy (2006) s.24

¹⁰ Roy (2006) s.22

¹¹ Roy (2006) s.25

¹² Roy (2006) s.34

¹³ Roy (2006) s.42

¹⁴ Roy (2006) s.43

klubbar kunnat köpa upp alla de bästa spelarna, samtidigt som den nya kontraktssituationen har gjort att småklubbar tvingas släppa spelare för att överhuvudtaget få någon ersättning samtidigt som lönerna har trissats upp rejält. Det menas på att det har skapats ett glapp där de starka klubbarna drar ifrån de svaga i konkurrensen.

2. Syfte och frågeställning

Jag vill göra en teoriprovande kvantitativ studie där jag undersöker Bosmandomens effekter ur en sportlig konkurrensaspekt, där jag skapar databaser baserade på sportsliga resultat. Härpå görs sedan analyser som jag vill använda till att undersöka huruvida mina resultat stämmer överens med Paul Krugmans centrum-periferimodell. Min teorianalys kommer sedan att användas till en diskussion kring EU:s syn på frihandel och huruvida det kan finnas ett samband med andra områden inom EU och dess arbetsmarknad.

Min hypotes är att konkurrensen inom Fotbollseuropa har förändrats på så sätt att det har skett en koncentration. Färre klubbar har chansen att vara i absoluta toppen, men inte vilka som helst utan de klubbar som har varit starka sedan innan har kunnat skapa ett större glapp till dem som låg strax under. Enligt hypotesen bör också dessa klubbar ligga inom ett geografiskt område där förutsättningar ges för att kunna fortsätta vara starka. Således tror jag att det finns ett centrum och en periferi inom fotbollen som är i det närmaste ekvivalent med det centrum och den periferi som forskare hävdar finns i det ekonomiska Europa och på grund av Bosmandomen tror jag att detta centrum har växt sig allt starkare medan periferin har blivit svagare. Målet är att testa denna hypotes och ifall den stämmer förklara varför det blir så. Frågeställningen är därför:

- På vilket sätt har konkurrenssituationen förändrats inom europeisk fotboll efter Bosmandomen och vad ligger bakom förändringen?
- Vad säger detta om den konkurrensmässiga utvecklingen inom EU?

3. Teoretiska perspektiv och forskningsläge

I det här avsnittet går jag igenom vilka teorier jag ämnar applicera på min empiri och hur forskningsläget ser ut kring dels Bosmandomens effekter men även om Krugmans teorier applicerade på Europa. Det finns relativt mycket studier om just själva Bosmandomen och dess konsekvenser men förvånansvärt få verkar finnas när det gäller fallstudier baserade på Krugmans teorier.

3.1 Teoretiska perspektiv

3.1.1 Centrum-periferi

Paul Krugman är en amerikansk ekonom och professor som har integrerat sin nationalekonomi i geografin. Krugman menar att nationalekonomer generellt sett glömmer de geografiska förutsättningar som råder samtidigt som geografiska ekonomer ofta är förbisedda och inte släpps in i ekonomins finrum. Krugman arbetade under flera år fram modeller för sina tankar vilket till sist renderade i ett Nobelpris 2008 för att ha lyckats förena utrikeshandel och ekonomisk geografi.

Fundamentet i Paul Krugmans teorier är att ekonomi och handel inte går att rättvist analysera utan hjälp av geografi. Medan nationalekonomin ofta refererar ett företags lokalisering med hjälp av komparativa fördelar så menar Krugman att det oftare beror på tilltagande avkastning, det vill säga istället för att exempelvis länder handlar med varandra för att dra fördel av sina olikheter så sker handel därför att det ligger fördelar i att specialisera sig. Trots att två länder har väldigt liknande förutsättningar kan de således ha väldigt olika typer av produktion.¹⁵

I den här studien ligger intresset för Krugman främst i hur centrum- och periferiområden växer fram. Krugman har arbetat fram en modell för geografisk koncentration när det gäller ett företags lokalisering. Den bygger på samspelet mellan tre förutsättningar vilka är tilltagande avkastning, transportkostnader och efterfrågan. För att få goda stordriftsfördelar är målet för en producent att kunna tjäna den landsomfattande marknaden från en enda plats. Eftersom transportkostnaderna ska minimeras så väljer företaget att lokalisera sig där det finns en stor lokal efterfrågan. Samtidigt så finns den stora efterfrågan på ställen där många producenter har valt att lokalisera sig. Detta skapar ett cirkelsamband, där producenter väljer lokalisering där efterfrågan finns samtidigt som efterfrågan finns där producenterna är lokaliserade. Just detta mönster gör att ett tillverkningsbälte hålls vid liv nästan av sig självt.¹⁶

Samma typ av cirkelsamband uppstår även när det gäller transportkostnaderna för exporten till övriga marknaden. Ett företag vill att dessa kostnader ska hållas låga då de vill kunna försörja så stor del av marknaden som möjligt. Därför lokaliserar de sig där transportkostnaderna redan är låga. Samtidigt så finns det stordriftsfördelar i transporter vilket gör att transportmöjligheter utvecklas där företagen ligger. Exempelvis byggs järnvägsnäten ut och stora flygplatser bildas och således blir transportkostnaderna ännu lägre.¹⁷ Dessa förutsättningar skapar ett samhälle där vi hittar centrumområden och periferiområden.

När det gäller arbetskraften sker en liknande procedur då det i dessa centrumområden skapas bättre förutsättningar för arbetarna. För det första finns det fler olika jobb vilket innebär att en

¹⁵ Paul Krugman (1996) s.15

¹⁶ Paul Krugman (1996) s.22-23

¹⁷ Paul Krugman (1996) s.30-31

eventuell uppsägning blir mindre riskfylld.¹⁸ Dessutom skapar stordriftsfördelarna ett mer varierat konsumtionsutbud, men även en bättre välfärd för arbetarna då lönerna blir högre och priserna lägre på grund av de låga transportkostnaderna. Även här bildas således ett cirkelsamband då arbetskraften är beredd att flytta till dessa områden vilka i sin tur växer sig starkare och nya behov av varor och tjänster skapas.¹⁹ Dessutom ges det inom centrumområden möjligheter för teknologisk kunskapsspridning vilket innebär att mer specialiserad arbetskraft även koncentreras inom dessa områden.²⁰

Det skeende som är viktigt i just denna studie är vad som händer vid en övergång från väldigt höga transportkostnader till väldigt låga, det vill säga vad händer när en ekonomi integreras. Krugman menar på att det i Europa, före Maastricht 1992, inte riktigt finns samma koncentration av produktion och specialisering som vi ser i USA. En koncentration förekommer och verkar ha börjat intensifieras alltmer men inte i samma utsträckning som i USA.²¹ Krugmans slutsats är att nationalstaternas politik skapar barriärer. I och med att det upprättas handelshinder och restriktioner för arbetskraft mellan nationalstater blir transportkostnaderna för att försörja en hel marknad från en plats väldigt höga samtidigt som arbetskraften har väldigt begränsade förutsättningar för att röra på sig.²²

Krugman hänvisar till 1800-talet när transportkostnaderna började minska och hur ungefär samma koncentrerade procedurer skedde i både Europa och USA, men hur Europa sedermera skapade starkare tullar och valutareglering vilket ledde till att transportkostnaderna ökade. Krugman menar således att i ett EU där handelshinder är borttagna och det råder en fri rörlighet av arbetskraft kan förändringar ske. Att det blir identiskt med USA är inte alls säkert. Snarare verkar Krugman tro att transportkostnaderna är på väg att bli så låga att värdet för produktionen i att ligga nära sina konsumenter avtar. Snarare ser Krugman tendenser i att den alltmer dominerande tjänstesektorn, som är i ett mer direkt behov av att ligga nära konsumenterna, börjar koncentreras i USA och han menar på att det inte är orimligt att tro att samma fenomen kan uppstå i Europa.²³

För att applicera centrum-periferiteorin på min hypotes skulle det kunna innebära att Bosmandomen är upphov till att en transportkostnad har försvunnit. Det bör i sin tur leda till att den sportsliga konkurrensen koncentreras och att fotbollen på så sätt bidrar till att cementera det som redan är Europas ekonomiska centrum. Krafterna som verkar är arbetskraftens vilja till bättre välfärd, men även behovet av stordriftsfördelarna, det vill säga viljan av att ligga nära sin marknad, vilket i detta fall till stora delar är publiken.

¹⁸ Paul Krugman (1996) s.43

¹⁹ Nobelprice.org (2011-01-02)

²⁰ Paul Krugman (1996) s.55

²¹ Paul Krugman (1996) s.74

²² Paul Krugman (1996) s.70, 76

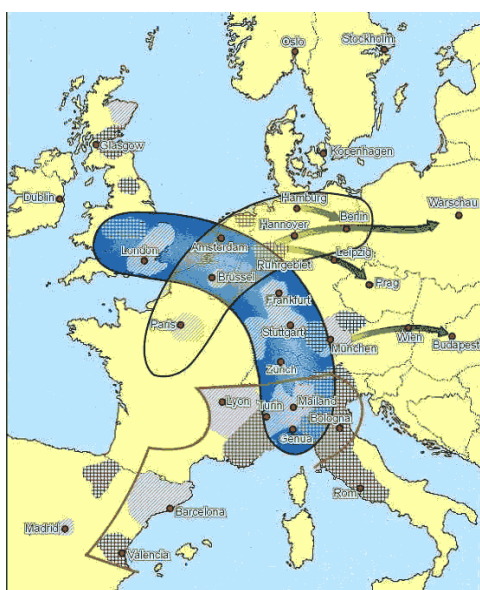
²³ Paul Krugman (1996) s.76-79

3.1.2 Europas ekonomiska centrum

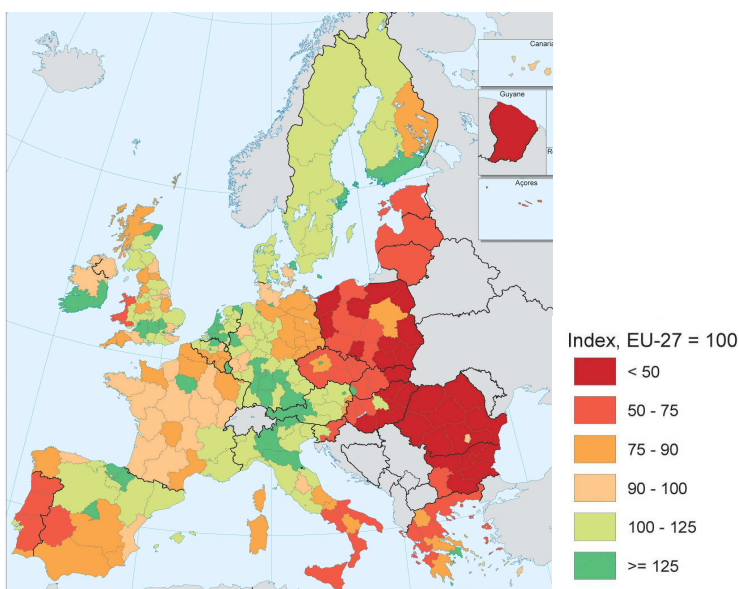
Min studie behöver en teoretisk definition på ett europeiskt centrum till syfte att kunna skapa en variabel till mina data som placerar olika klubbar i centrum eller periferi. Därför ämnar jag använda mig av en vanligt förekommande modell som kallas den *blå bananen*. Som komplement till denna modell kommer jag att använda mig av EU-Kommissionens *Fifth report on economic, social and territorial cohesion* som är en sammanställning av EU-regionernas förutsättningar ur en rad olika perspektiv såsom ekonomi, utbildning, arbetslöshet, transportnät, jordbruk och mycket mer. Där avser jag att kombinera en karta som visar regionala BNP-nivåer med en karta som visar grader av urbanisering inom EU:s regioner.

Den blå bananen har sitt ursprung ur en grupp franska forskare, kallad RECLUS, som gjorde en studie om utvecklingsmöjligheter i Europas urbana områden. Målet med modellen var att varna den franska staten om den rådande situationen där de ansåg att Frankrike låg utanför det ekonomiska och demografiska centrum som uppstått i Europa. I denna modell identifierade de en kärna i Europa där tillväxten var störst och demografin högst. Detta kom att kallas den blå bananen på grund av dess form samt den färg som helt enkelt användes i presentationen av studien. Denna identifierade kärna sträcker sig på ett ungefär från Storbritanniens industriorter via London ner över tyska industribältet och vidare mot norra Italien. Den blå bananen har på senare år kompletterats med den *gula bananen* samt det *Europeiska solbältet* på grund av att forskare har noterat att fler områden har varit på framfart som inte ligger i den blå bananen. På så sätt har städer som Barcelona och Valencia (solbältet) samt Paris och Berlin (gula bananen) inkluderats.²⁴

Karta 1.

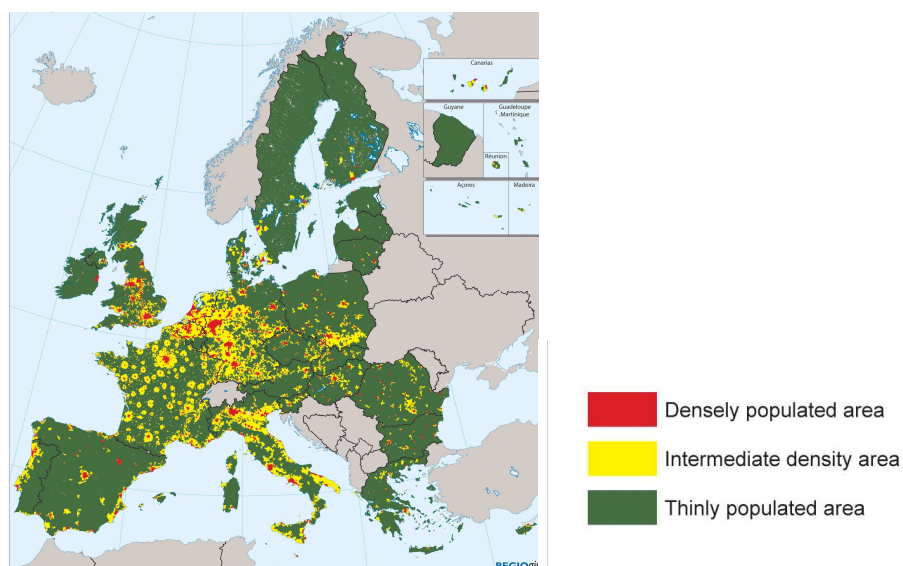

Karta 2.

²⁴ Gert-Jan Hospes (2002)

Karta 3.

Karta 1²⁵ visar den blå bananen kompletterat med den gula bananen och solbältet. Karta 2²⁶ är baserad på statistik från Eurostat och illustrerar hur BNP per capita år 2007 var fördelat över EU:s regioner. Grön färg visas där det är högst BNP och rött där det är minst. Karta 3²⁷ illustrerar graden av urbanisering inom EU:s regioner. Jämför vi de tre kartorna märker vi att de ser snarlika ut. BNP per capita och urbaniseringsgraderna är höga i samma regioner och de båda kartorna stämmer också bra överens med det ekonomiska centrum som karta 1 illustrerar. Därav blir min centrumvariabel en kombination av dessa tre kartor.

3.2 Forskningsläge

Binder (2009) har gjort en studie på Bosmandomens effekter på fotbollen. Detta är precis som min en kvantitativ studie där han undersöker tre olika aspekter på Bosmandomen vilka handlar om vad som har hänt med landslagens kvalité, konkurrensen i de nationella ligorna samt konkurrensen mellan klubbarna ute i Europa.

Binder menar på att Bosmandomen inte har resulterat i att det skett någon större märkbar skillnad när det gäller landslagens kvalité eller konkurrensen i de nationella ligorna. Detta är inget som är speciellt relevant för min studie, förutom att det är värt att notera hans resultat i de nationella ligorna. Emellertid är inte hans resultat baserade på jämförelser ligorna emellan, utan bara en undersökning om huruvida det blivit en större konkurrensmässig obalans inom ligan. Han menar på att det finns någon typ av stratifiering inom de flesta ligorna men den ser ungefär likadan ut efter

²⁵ Geschichte besteht aus Geschichten (2010-12-12)

²⁶ Fifth report on economic, social and territorial cohesion (2010) s.12

²⁷ Fifth report on economic, social and territorial cohesion (2010) s.67

som innan Bosman. Detta behöver dock inte vara märkligt för även om det ser likadant ut efter Bosman betyder inte det att det inte finns en obalans i konkurrensen. Enligt Krugmans teorier borde det ju redan finnas en bristande jämvikt inom en liga då den har varit ett öppet handelsområde under lång tid. Därför tror jag snarare att det finns anledning att tro att obalansen emellan de europeiska klubbarna strukturellt sett borde närma sig den nationella situationen vilket skulle innebära en obalans mellan nationer.

När det gäller prestationerna i Champions League har Binder gjort ett dataset som påminner väldigt mycket om mitt eget. Han har insett problematiken i att bara se hur lagen placerat sig i Champions League eftersom turneringen har ändrat form och numera tillåter fler lag från de stora ligorna att delta. Därför mäter han helt enkelt endast ligasegrarna från de sex största ligornas frekvens i deltagande i semifinal. Han får fram ett resultat där han till synes nästan motvilligt erkänner att det har blivit en viss skillnad. Vad han dock missar som mitt dataset kan erbjuda är variationen. Han kan se att de bästa klubbarna har förekommit lite oftare i semifinaler, men inte mer. Det som jag kan bidra med är att jag för det första börjar räkna redan från kvartfinalen för att få med fler antal lag och en rättvisare tendens, men viktigast av allt är att jag även har med de lag som inte deltog. Jag har inte bara kartlagt de sex bästa ligorna utan i princip alla Europas ligor, förutom några få som aldrig har varit i närheten av Europaspel varken före eller efter Bosman. På så sätt saknar Binder den variation som jag har i mina data.

Binder med resultat ända sedan starten av Europacupen (numera Champions League) 1956. Detta tror jag kan leda till ett lite missvisande resultat då fotbollen på den tiden inte var lika starkt uppbyggd och utvecklad professionellt.

Milanovic (2003) har gjort en studie liknande min där han undersöker den fria rörligheten inom fotbollen för att ta reda på ifall konkurrensen har koncentrerats till mer utvecklade områden. Precis som Binder undersöker Milanovic vad som har hänt på landslagsnivå, inom den Europeiska konkurrensen mellan klubblag samt inom en nation där han använder Italien som fall.

Milanovic upptäcker vissa tendenser på koncentration, men studien är gjord 2003 vilket ger ett ganska kort tidsspann. Precis som Binder och jag själv så använder sig Milanovic av ett dataset baserat på Champions League. Han har dock inte tagit samma hänsyn till turneringens förändring av antal deltagare utan har bara redogjort för frekvensen för antalet olika klubbar som deltagit i kvartsfinalerna över femårsperioder sedan starten av Champions League (Europacupen på den tiden). Som komplement till detta använder han en ginikoefficient för att kunna se ifall samma lag når längre än kvartsfinalerna. Dessa mätinstrument ger honom tecken på en koncentration, men samtidigt ser vi inte var den koncentrationen har skett vilket gör att vi inte heller kan förklara något

mer om den. Vi vet inte i vilka länder eller regioner som frekvensen ökat eller vad som har hänt där den minskat.

Haan m.fl. (2002) har även de gjort en studie med liknande frågeställningar där de har undersökt den nationella och internationella konkurrensens förändring. De får fram att det har skett en skillnad i och med Bosmandomen i den internationella konkurrensen.

Det som är intressant i denna studie är att de även prövar omändringen av Europacupen till Champions League som oberoende variabel och får fram att det inte har påverkat i alls lika hög grad som Bosmandomen. För min studie innebär detta att min empiri kan betraktas som ännu starkare då en invändning skulle kunna vara just Champions Leagues påverkan.

Caraveli & Darzentas (2006) har gjort en teoriprovande studie på EU:s centrum och periferi med Krugmans teorier som redskap. I studien har de valt att pröva teorierna på några centrala och några perifera regioner inom EU-15, det vill säga de nationer som var medlemmar innan år 2004. Till sin hjälp har de valt ut en rad olika variabler för att undersöka huruvida det stämmer att dessa ligger i centrum eller periferi. Det som undersöks är hur många som arbetar, BNP per capita, vägförbindelser, anställning av avancerad arbetskraft, patent, utbildningsnivåer, produktionsspecialiseringens fördelning samt jordbruk-, industri- och tjänstesektorns spridning inom regionerna.

Analyserna är presenterade i tabeller och Caraveli & Darzentas slutsatser i studien är att det finns ett tydligt centrum och periferi inom EU-15 och de menar på att det har förstärkts i och med den tilltagande europeiska integrationen. Dock är nästan all använd data baserad på undersökningar från sent 90-tal vilket innebär att de inte alls har tillgång till samma perspektiv som jag kommer att ha tillgång till i och med att min studie kommer att innehålla data ända fram till 2010.

Dessutom bygger Caraveli & Darzentas data på undersökningar från ett enda tillfälle. Exempelvis har de bara BNP på en region från ett år. Jag kommer i min studie som mest ha samma typ av data från 31 olika år, vilket gör att jag kan identifiera en tydlig förändringsprocess. Egentligen kan Caraveli & Darzentas bara konstatera att det i slutet på 90-talet fanns ett centrum och periferi men de kan inte med säkerhet avgöra om detta är ett resultat av en integration inom EU. Dessutom kommer jag ha möjlighet att ha tillgång till fler nationer och får på så sätt en större variation i mina data.

Caraveli & Tsionas (2009) har gjort en studie som har ett liknande syfte som den tidigare nämnda, det vill säga att pröva hur Europas centrum och periferi ser ut baserat på Krugmans teorier, men denna studie innehåller mer omfattande och färskare data. I studien har Caraveli & Tsionas byggt

upp databaser baserade på empiri från 200 EU-regioner mellan åren 2003 och 2006. Syftet är att ta reda på hur starkt centrum-periferi-mönstret är inom EU. Till sin hjälp har de använt sig av en rad olika variabler såsom anställning inom serviceyrken och industrin, vetenskapliga och tekniska resurser samt innovationsgrader. De genomför både parametriska och icke-parametriska analyser och anser sig ha fått fram snarlika resultat i de båda analyserna, där de hävdar att de kan bekräfta Europas centrum och periferi på genom att det finns ekonomiska mönster inom EU som upprätthåller men även förstärker situation.

Denna studie är lite mer grundligt utförd än föregående och de data som studien baseras på är färskare, vilket gör att slutsatserna blir mer aktuella. Dock finns det inte heller i denna studie några analyser av en eventuell tidsmässig förändring. Därför blir det svårt att hävda hur pass starkt den fria rörligheten faktiskt har påverkat.

Om vi ser till forskningsläget gällande fallstudier på Krugman verkar det inte finnas några som gjorts över tid utan endast utdrag ur en specifik tidsepok. Här blir min studie ett bra komplement till den rådande forskningen då jag kan presentera data över en längre tid. Jag anser att den befintliga forskningen är i stort behov av komplettering men den illustrerar i alla fall att området är relevant.

4. Metod

Min studie är en kvantitativ teoriprovande fallstudie där mitt empiriska material är statistik som jag själv har sammanställt. I detta kapitel beskriver jag hur jag går tillväga.

4.1 Genomförande

Då min studie är teoriprovande vill jag utgå från Krugmans teorier och identifiera ett tänkbart lämpligt fall att prova dem på, vilket för mig är fotbollens eventuella förändring efter Bosmandomen.

Först inleder jag med att bilda en hypotes där jag redogör för vilket samband jag tror finns mellan Krugmans teorier och Bosmandomen. Utifrån hypotesen måste jag hitta lämpliga vägar att pröva min hypotes. Detta innebär att jag bör identifiera en eventuell förändring inom fotbollens konkurrens. Det bästa sättet för mig att gå vidare är kvantitativa analyser. På så sätt kan jag täcka nästan hela Fotbollseuropa. Jag bygger helt enkelt upp databaser baserade på europeiska klubbars resultat över tid. Utifrån dessa kommer jag att kunna se ifall det har skett en förändring. Dessutom används två kontrollvariabler: huruvida en aktuell klubb befinner sig inom centrum eller periferi samt hur klubben presterade före och efter Bosman. Databasernas utformning samt analysmetod kommer att beskrivas noggrannare nedan.

Efter dessa analyser är det dags att jämföra resultaten med Krugman och undersöka om det

finns ett samband. Detta eventuella samband eller icke-samband kommer sedan att knytas ihop med den tidigare forskningen och mynna ut i en diskussion i om det finns anledning att tro att detta kan ses som något representativt för EU i stort.

4.2 Fotbollen som fall

Det som gör fotbollen till ett bra fall för min uppsats är fotbollens status idag, en sport som når alla samhällsskikt och finns på alla världens platser, i relation till dess form som ger möjligheter till att på ett enkelt sätt att jämföra konkurrensen. I fotbollen är som tidigare nämnts ekonomi nästan synonymt med sportsliga resultat och en klubbs tillfredsställelse ligger snarare i huruvida de når sportsliga framgångar än ekonomiska överskott, men för att kunna nå en sportslig framgång krävs ekonomiska krafter.

I och med relationen sportliga resultat och ekonomi skapas det goda förutsättningar för att på ett enkelt sätt mäta konkurrenssituationen. Jag skulle kunna skapa stora databaser med omsättningar, löner, inkomster och så vidare. Detta går att göra inom fotbollen och något liknande hade förmodligen krävts i andra branscher, men detta sätt hade upptagit mycket tid till att bara samla empiriskt underlag. Istället erbjuder fotbollen en enkel men fullgod möjlighet att täcka i princip hela Europas eventuella förändrade konkurrens genom att endast se till sportliga resultat. Jag kan helt enkelt undersöka hur pass väl olika lag presterar och dra slutsatser om deras ekonomi. I ett enskilt fall blir det kanske inte alltid helt korrekt men strukturellt sett så finns detta samband.

En intressant aspekt gällande fotbollen är att företagen i det närmaste aldrig byter lokalisering då fotbollens struktur inte riktigt tillåter detta. FC Barcelona har alltid legat i Barcelona medan Manchester United alltid har befunnit sig i Manchester. Därför blir fotbollen som bransch tydligare. Hade andra typer av företag undersökts så borde de enligt Krugmans teorier ha flyttat sin lokalisering till de områden som ger dem stordriftsfördelar. I de fallen hade det kanske därför varit lämpligare att undersöka regionerna snarare än företagen.

Inom fotbollen blir det istället arbetskraftens rörelse som styr de sportsliga framgångarna. På grund av detta kan en tidigare sportsligt bra klubb på grund av lägre transportkostnader förvandlas till en sämre klubb, eftersom arbetskraften inte längre är attraherad av klubben vars attraktionskraft i sin tur har en koppling till de ekonomiska förutsättningar som ges. På så vis skulle fotbollsklubbarna kunna vara bra representanter för hur regioner drabbas av förändringarna. Enligt min hypotes borde då en bra klubb som har klarat sig väl efter Bosman komma från en region inom centrum, medan en klubb som har blivit sämre sannolikt ligger i periferin. Detta kommer också att kunna utläsas i min studies resultat där vi får se om det finns ett samband mellan sportslig framgång och position inom centrum och periferi.

Spelarna har en benägenhet att röra på sig. Det finns en klar stratifierad lönestruktur i fotbollsvärlden: ju bättre du är ju mer lön får du. Samtidigt erbjuder stora klubbar generellt sett

högre löner. Lönerna blir centrala för fotbollsspelare som i form av elitidrottsmän har korta karriärer i jämförelse med andra yrken. Dessutom vill jag mena på att fotbollsyrket är väldigt karriärsbaserat. Spelare vill göra karriär och får de möjligheten flyttar de vanligtvis till klubbar som erbjuder högre löner samt bättre möjligheter till att vinna titlar. Således kan vi säga att en fotbollsspelare är oerhört benägen till att röra på sig. Därför anser jag att det är rimligt att anta att i samband med att möjligheterna till att röra på sig ökar så borde det också leda till att rörelsen ökar. I andra yrken kan det finnas många fler viktiga faktorer som styr rörligheten. Jag tycker det finns en logik i att en industriarbetare skulle vara mindre benägen att flytta på grund av jobb, trots bättre lön, än en fotbollsspelare. Medan fotbollen är karriärsbaserad och dessa karriärer är relativt korta kan ett industriarbete lika väl vara försörjningsbaserat och karriären kan där vara mycket längre. I det fallet kanske hinder som språk, kultur samt närhet till vänner och familj ses som ett hinder, något som inte alls verkar påverka i samma utsträckning hos en fotbollsspelare. Därför tror jag att en ökad rörelse skulle kunna ske snabbare inom fotbollen än i många andra branscher.

Slutsatsen jag drar av fotboll som fall är att fotbollen blir ett effektivt, enkelt och mycket pedagogiskt sätt att belysa förändringsstrukturerna för Europas ekonomiska förutsättningar. Empirin är enkel och tydlig, klubbarnas fasta geografiska positioner kan representera de regioner de kommer ifrån, jag får en utmärkt möjlighet att se förändringar över tid och det finns en tydlig tidpunkt för en eventuell förändrings början i och med Bosmandomen 1995.

Viktigt att notera är att det endast är herrfotbollen som analyseras i denna studie. Damfotbollen har helt andra förutsättningar, då de är mindre företagsanpassade samt har en mindre marknad och lägre publik, vilket gör att sporten inte alls är ett lika bra fall för min studie.

4.3 Teoriprövning

För mig föll sig valet av teoriprövning ganska enkelt. I en teoriprövande studie används en eller flera teorier till att skapa hypoteser. Dessa används sedan på ett empiriskt material för att kunna utröna huruvida teorin fungerar eller inte.²⁸

Jag har varit intresserad av Krugmans teorier sedan tidigare och inom fotbollen har jag sett tendenser som påminner väldigt mycket om ett skeende som skulle kunna förklaras av Krugman. Därför föll sig min hypotes relativt naturligt. Jag undrar helt enkelt hur Krugmans teorier fungerar om de appliceras på EU och i min studie utgår jag ifrån en hypotes om att konkurrensen i Fotbollseuropa har koncentrerats geografiskt efter Bosmandomen vilket enligt min tolkning av Krugman borde ske. Min empiri används till att påvisa denna eventuella förändring, medan Krugmans centrum-periferiteori används som förklarande variabel.

Syftet med användningen av Krugmans teorier är att belysa de krafter som ligger bakom de

28 Esiasson m.fl. (2004) s.42

eventuella förändringar som skett inom fotbollen. Det jag vill visa på är den strukturella förändring som eventuellt har skett och följaktligen är det de strukturella krafterna i Krugmans teorier jag använder. Jag vill förklara varför Bosmandomen förändrade konkurrensen inom fotbollen. Krugman beskriver vad som händer med konkurrensen när transportkostnaderna blir lägre. Bosmandomen kan i allra högsta grad betraktas som ett avskaffat handelshinder vilket har lett till lägre transportkostnader inom fotbollen.

4.4 Kvantitativ analys

Kvantitativ analys används för att ta reda på frekvens och utrymme, det vill säga hur mycket och hur ofta något förekommer i ett visst sammanhang.²⁹ Det jag vill undersöka är dels frekvenser och utrymme för centrum- och periferiklubbars avancemang till olika turneringssteg i Champions League samt dess förlaga Europacupen och dels frekvenser och utrymme för klubbars toppositioner i UEFA:s rankingssystem. Liksom teoriprövningen anser jag kvantitativ analys vara den självklara metoden för mitt arbete. Då jag är ute efter att undersöka en eventuell strukturell förändring över konkurrensen i Europa krävs det att många fall studeras. Jag hade inte på en kvalitativ fåfallstudie kunnat dra några generella slutsatser om huruvida det faktiskt är så att klubbar inom centrum har stärkts och klubbar inom periferin försvagats. Däremot hade jag kunnat dra slutsatser om att det finns möjligheter att Bosmandomen har påverkat en viss klubb, men då hade jag fått använda mig av andra frågeställningar samt annan typ av empiri.

Min studies empiri är huvudsakligen baserad på två databaser som jag själv har skapat. Informationen är huvudsakligen hämtad från UEFA:s officiella hemsida samt The Rec.Sport.Soccer Statistics Foundation som båda har fört statistik på turneringar och rankingar genom åren.

4.4.1 Analys 1: ”Databas ranking”

Det europeiska fotbollsförbundet UEFA skapar årligen rankingar av Europas bästa klubbar. Rankingen bygger på koefficienter som UEFA skapat vilka baseras på ett samspel mellan resultaten i de europeiska cuperna och den ranking som den aktuella klubbens nation har.

Min första databas, som jag väljer att kalla *databas ranking*, är baserad på UEFA:s egen ranking och innehåller alla lag som befinner sig på topp 20 från 1980 och framåt vilket innebär totalt 620 observationer. Variablerna är årtal, lag, nation, om Bosmandomen gällde samt ifall klubben ligger i centrum eller periferi. De huvudsakliga variablerna beskrivs mer noggrant nedan.

Syftet med denna databas är att påvisa huruvida det har skett en förändring i den sportsliga toppen av Fotbollseuropa. Variablerna länder och lag kan påvisa frekvensen i hur många som har haft chansen att vara med i toppen samtidigt som variabeln centrum-periferi kan påvisa att en eventuell koncentration sker inom ett geografiskt område. Dessa variabler kontrolleras sedan av

²⁹ Esiasson m.fl. (2004) s.219

Bosmandomens införande där jag kan se ifall det är någon skillnad före eller efter domen. Parallellt med Bosmanvariabeln har jag även en tidsindelad variabel där jag sammanställer resultaten ur tre perioder vilka är 1980-89, 1990-99 samt 2000-09. Dessa visar endast huruvida det har skett en geografisk koncentration även om inte Bosmanvariabeln blir inräknad. Detta gör jag på grund av att jag har en misstanke om att det tar en viss tid för Bosmandomen att etablera sig och vill då kunna jämföra resultaten från Bosmanvariabeln med resultaten från tidsindelningen.

Fördelen med den här undersökningen är att jag med enkla tabeller kan påvisa väldigt tydliga svar. Det är lätt att med dessa siffror uttyda ifall det har skett en förändring i konkurrensen, jag kan visa både ifall färre olika nationer och lag representeras men även om det har skett en förändring i de geografiska förutsättningarna med hänsyn till huruvida de är belägna i centrum eller i periferin. Analysen redovisas således på så sätt att jag i tabeller visar frekvenser gällande spridning av klubbar och nationer i toppen, men även tabeller som redovisar ifall dessa klubbar kommer från centrum eller periferin.

Nackdelen med denna databas är att jag bara kan täcka vad som har hänt i den yttersta toppen. Jag kan hypotetiskt sett hävda att tendensen är att lag från centrum oftare förekommer i toppen än lag från periferin på 2000-talet, men jag kan inte påvisa vad som hänt nedanför. Urvalet består bara av 20 klubbar per år vilka endast är välpresterande klubbar. På grund av denna begränsning så blir Analys 2 som beskrivs nedan ett mycket bra komplement.

4.4.2 Analys 2: ”Databas ligavinnare”

Databasen för Analys 2 som jag väljer att kalla ”Databas ligavinnare” är en sammanställning av Europeiska ligavinnare sedan 1987. Alla UEFA:s medlemmar är med i databasen förutom de allra lägst rankade. Detta på grund av att dessa länder inte ens är nära en miljon invånare och aldrig har varit i närheten av sportslig framgång i Europa. Totalt är det 936 observationer.

Det som undersöks i denna databas är ligavinnarnas resultat i Champions League. Variablerna är precis som ovan nation, klubb, centrum-periferi och huruvida Bosmandomen gällde, men även resultaten i Champions League där den första variabeln är kvartsfinal, sedan semifinal, final och till sist seger. Syftet är att undersöka ifall Bosmandomen har påverkat de sportsliga resultaten i Champions League. Jag vill ta reda på om centrumklubbarna har fått de lättare samt om periferiklubbarna har fått det svårare att prestera i Champions League efter Bosmandomen.

Fördelen med denna databas är att jag kan få med alla perifera lag och därmed få en god variation där jag kan jämföra centrum och periferi. I databas rankning går det endast att utläsa vad som har skett i toppskiktet medan denna databas kan komplettera med att se vad som har skett överlag. Då jag har med i princip alla klubbar finns det en möjlighet att undersöka om inte bara de starka har blivit starkare utan även om de svaga blivit svagare.

Resultaten av denna databas kommer att analyseras med hjälp av regressionsanalyser vilka

kan påvisa huruvida det finns ett signifikant samband mellan möjligheter för lag i centrum och periferi i förhållande till Bosmandomen. Regressionerna redovisas med koefficienter och signifikansgrader.

Ett brus i denna databas är att det över tid tilläts att fler klubbar än ligavinnarna fick delta i Champions League. Dessa deltagare är topplacerade klubbar i Europas starkaste ligor. Problemet är att det därför över lag är färre ligavinnare i kvartsfinalerna under 2000-talet rent generellt. Även om det är färre lag från periferin innebär detta att det även är färre lag från centrum i databasen. Ifall jag når en signifikans i mina analyser trots detta faktum så stärker detta brus snarare min analys då dessa andra lag nästan uteslutande består av centrumklubbar. Förenklat går det i så fall att påstå att de ickevinnande centrumklubbarna har ersatt de vinnande periferiklubbarna.

4.4.3 Huvudsakliga variabler - Europas centrum och periferi samt Bosmandomen

I mina databaser är en av de mest betydande variablerna den som just beskriver huruvida en klubb ligger i Europas centrum eller periferin. Den här variabeln, som jag har valt att kalla *centrumvariabeln*, hjälper mig att pröva teorin på empirin.

Definitionen på centrum utgår inte från fotbollen utan istället från hur centrum allmänt definieras i Europa, där parametrar som urbaniseringsnivå och ekonomiska förutsättningar används och där syftet är att undersöka om det finns ett samband mellan fotbollens koncentration och Europas ekonomiska centrum. Teorierna om den blå bananen, den gula bananen och det Europeiska solbältet, en urban och ekonomisk ryggrad som skär genom Västeuropa, kompletteras med EU-kommissionens rapport om ekonomisk och social sammanhållning i Europa. Där finns kartor som visar var BNP per capita är störst samt var den utbredda urbaniseringen finns. Dessa kartor styrker teorierna om Europas ekonomiska centrum och utifrån detta bildas min centrumvariabel.

Min andra huvudsakliga variabel är *Bosmanvariabeln* vilken helt enkelt redovisar om en specifik rankningsplats eller ett uppnått resultat skedde innan eller efter Bosmandomens inträde. Denna variabel ger mig möjlighet att se ifall centrumvariabeln förändras i och med Bosmandomens inträde och mina slutsatser kommer till stor del att bygga på just interaktionen mellan dessa två variabler. Det är på detta sätt min hypotes prövas, det vill säga ifall konkurrensen har koncentrerats efter Bosmandomen?

4.4.4 Analysverktyg regressionsanalyser och frekvenstabeller

Syftet med regressionsanalys är att kunna pröva om det finns ett kausalt samband mellan beroende och oberoende variabel. Sker Y på grund av X?³⁰ I mitt fall använder jag mig av multivariat regressionsanalys eftersom jag vill kunna kontrollera ett samband med hjälp av fler än en oberoende

³⁰ Teorell & Svensson (2007) s.159

variabel.³¹

Mina regressionsanalyser används för att analysera ”Databas ligavinnare” och syftet är att först försöka identifiera ifall det finns ett signifikant samband mellan möjligheten för en klubb att gå till ett visst turneringssteg, till exempel kvartsfinal, och det geografiska förhållandet, det vill säga om en klubb är belägen i centrum eller periferin. Turneringssteget, det vill säga om klubben gått till kvartsfinal, semifinal, final eller seger blir den beroende variabeln medan centrumvariabeln blir den oberoende. Till detta använder jag mig av en oberoende kontrollvariabel som är Bosmandomens inträde i fotbollen. Dels prövar jag om Bosmandomen överhuvudtaget har ett signifikant samband och jag testar även ifall Bosmandomen och centrumvariabeln har ett samband med kontroll för varandra. Det viktigaste för min studie är emellertid när jag prövar om Bosmandomen och centrumvariabelns effekt är interagerade med varandra. Detta är en så kallad interaktionseffekt och åsyftar till att se huruvida Bosmandomen har förändrat klubbarnas möjlighet att nå ett visst turneringssteg i förhållande till deras geografiska position. Interaktionseffekt innebär helt enkelt att den kausala effektens styrka varierar beroende på värdena på en annan oberoende variabel.³² Detta är mångt och mycket avgörande för min studie då det egentligen är i denna interaktionseffekt som min hypotes prövas. För att förklara det enkelt så undersöker jag således i mina regressionsanalyser ifall det finns en koncentration i konkurrensen och ifall denna effekt har förändrats på grund av Bosmandomen.

Databas ranking presenteras med hjälp av vanliga frekvenstabeller. Detta är den enklaste metoden till att sammanfatta en variabels information och lämpar sig bäst när det är få variabelvärden. Samtidigt är det visuellt sett ett väldigt tydligt och lättförståeligt sätt att presentera sina resultat på.³³ Jag vill här påvisa förändringen genom att visa antal lag och länder som över olika perioder har varit representerade på rankingstabellerna. Jag lägger även in centrumvariabeln i några av tabellerna så vi kan se ifall det finns någon form av koppling i det avseendet på rankingstabellerna.

4.5 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet.

Undersöker jag verkligen det jag avser att undersöka? Går det att dra några generella slutsatser av min empiri? Med hjälp av begreppen validitet, reliabilitet samt generaliserbarhet kan jag själv testa och se ifall jag är på rätt spår och verkligen kan svara på mina frågor.

Validitet kan delas in i två olika typer vilka är begreppsvaliditeten och resultatvaliditet. Begreppsvaliditeten åsyftar till att kontrollera vilka systematiska fel som uppstår och kan tänkas uppstå i en studie. Det handlar om att kunna översätta en teoretiskt definition till en operationell

³¹ Teorell & Svensson (2007) s.191

³² Teorell & Svensson (2007) s.195

³³ Teorell & Svensson (2007) s.112-113

indikator och identifiera ett övertygande samband dem emellan.³⁴

Detta är mycket viktigt i mitt fall. För det första undersöker jag en ekonomisk/geografisk teori genom att använda ett fall där empirin inte är några ekonomiska resultat. Ifall det skulle visa sig att det inte alls finns ett samband mellan ekonomi och sportsliga resultat skulle min undersökning bli ogenomförbar.

Vidare måste jag tänka på att få min empiri att faktiskt kunna exemplifiera teorin. För mig som gör en kvantitativ undersökning blir mina statistiska variabler viktiga. Jag måste lägga in relevanta variabler som kan ge mig möjlighet att göra relevanta analyser. Som tidigare nämnt är centrumvariabeln samt Bosmanvariabeln de två viktigaste för att på något sätt kunna återknyta till Krugman. Bosmanvariabeln står för de minskade transportkostnaderna medan centrumvariabeln kan kontrollera effekten på resultaten före och efter Bosman.

Reliabilitet är osystematiska mätfel som uppstår av slumpen och kan på så sätt förvränga verkligheten.³⁵ För min studie syftar reliabiliteten mycket till att jag är noggrann med mina data. Resultatvaliditeten är summan av begreppsvaliditet och reliabilitet och åsyftar till att ta reda på om studien verkligen svarar på det den avser att svara på.³⁶ Är verkligen mina analyser ett bra svar på min frågeställning?

Angående generaliserbarheten anser jag att den blir hög inom fotbollen. Jag täcker i princip hela Europa och resultaten jag får borde kunna ses som generella för den europeiska fotbollen. Som ett fall för EU:s fria rörlighet blir det svårare. Ifall min hypotes skulle stämma blir studien generell på så sätt att även fotbollen kan räknas in i Europas centrum och periferi. När det gäller Krugmans teorier tillämpat på Europa blir det svårare eftersom den tidigare forskningen inte erbjuder något bra komplement sett till förändring över tid. Därför blir generaliserbarheten i mina resultat endast spekulativ, även om resultaten ändå blir viktiga ifall de skulle bekräfta min hypotes. Då visar de ju istället på att det behövs ytterligare forskning på området.

5. Resultat/Analys

5.1 Analys 1

5.1.1 Rankning före och efter Bosmandomen

Tabellerna visar antal klubbar och nationer som är representerade på UEFA:s klubbranking mellan 1981 och 2010. Det är två tabeller där Tabell 1 visar rankingar omfattande 15 år före Bosman och Tabell 2 omfattar 15 år efter.

³⁴ Esiasson m.fl. (2004) s.62

³⁵ Teorell & Svensson (2007) s.56

³⁶ Esiasson m.fl. (2004) s.67

Tabell 1. 1981-1995

Rankning	Antal klubbar	Antal nationer
Topp 20	63	23
Topp 10	36	17
Topp 5	18	12

Tabell 2. 1996-2010

Rankning	Antal klubbar	Antal nationer
Topp 20	49	15
Topp 10	24	8
Topp 5	18	8

Det som går att utläsa här är en att det skett en förminskning i både antal klubbar och antal nationer efter Bosmandomen. Bredden bland klubbar har minskat kraftigt där exempelvis antal klubbar och nationer på topp 20 har gått från 63 respektive 23 till 49 respektive 15. I toppen är det främst antalet nationer som förändrats där de på topp 5 har minskat från 12 till 8 olika.

5.1.2 Rankning i perioder

Nedan följer tre tabeller som sammanfattar rankningar under tre olika perioder. Perioderna som används är 1980-1989, 1990-1999 samt 2000-2009. Tabell 3 beskriver topp 5 under dessa tre perioder, Tabell 4 beskriver topp 10 och Tabell 5 beskriver topp 20.

Tabell 3. Topp 5

Period	Antal klubbar	Antal nationer
1980-1989	16	11
1990-1999	16	9
2000-2009	12	4

Tabell 4. Topp 10

Period	Antal klubbar	Antal nationer
1980-1989	28	16
1990-1999	26	13
2000-2009	20	6

Tabell 5. Topp 20

Period	Antal klubbar	Antal nationer
1980-1989	47	21
1990-1999	49	20
2000-2009	41	11

Att Bosmandomen skulle ge en direkt omvälvande effekt tror jag inte är rimligt. Nya fenomen som rör så många deltagare bör förändra sig relativt trögt. Därför kan ett antagande om att den stora förändringen har skett på 2000-talet anses vara relevant och att de fem åren på 1990-talet efter Bosmandomen snarare blir en övergångsperiod. Vad vi ser på dessa tre tabeller är att det helt klart har skett en stor förändring på 2000-talet där främst spridningen på nationer har minskat dramatiskt. På topp 20 har de minskat med nästan hälften sedan 1980-talet medan de på topp 5 samt topp 10 har minskat med över 60 procent. Antal klubbar har visserligen också minskat men inte alls lika dramatiskt. Således har det marginellt minskande antalet klubbar koncentrerats på ett klart färre antal nationer.

5.1.3 Rankning – Centrum/Periferi

I följande tre tabeller redovisas en sammanfattning av de klubbar som befunnit sig på topp 10 sammanlagt 4 gånger eller fler under perioderna 1980-1989, 1990-1999 samt 2000-2009. Vad som redovisas är antalet gånger de befunnit sig på topp 10 samt ifall de befinner sig i det centrum som studien utgår ifrån. Om de inte befinner sig i centrum kan de också befinna sig i periferin eller i angränsande läge det vill säga klubbar som inte ligger i centrum, men tillhör samma nation som centrumklubbarna.

Tabell 6. 1980-1989

Klubb	Antal	Centrum
FC Barcelona	10	Ja
Anderlecht	10	Ja
Juventus	8	Ja
Liverpool	7	Ja
Bayern München	6	Ja
Benfica	6	Nej
Real Madrid	5	Ja
Röda Stjärnan	4	Nej
Spartak Moskva	4	Nej
Porto	4	Nej
Hamburger	4	Ja
Dundee United	4	Angränsande

7 centrum 1 angränsande 4 periferin

Tabell 7. 1990-1999

Klubb	Antal	Centrum
FC Barcelona	10	Ja
Juventus	10	Ja
Real Madrid	8	Ja
Bayern München	6	Ja
Benfica	6	Nej
Porto	6	Nej
Milan	5	Ja
Spartak Moskva	5	Nej
Ajax	5	Ja
Anderlecht	5	Ja
Marseille	4	Ja
Paris SG	4	Ja
Parma	4	Angränsande

9 centrum 1 angränsande 3 periferin

Tabell 8. – 2000-2009

Klubb	Antal	Centrum
Manchester United	10	Ja
Barcelona	10	Ja
Real Madrid	9	Ja
Arsenal	7	Ja
Bayern München	7	Ja
Inter	7	Ja
Valencia	7	Ja
Milan	7	Ja
Liverpool	6	Ja
Juventus	5	Ja
Lyon	4	Ja
Lazio	4	Angränsande

11 centrum 1 angränsande 0 periferin
--

Om vi jämför tabeller ser vi en snarlik fördelning på 80- och 90-talen medan det på 2000-talet sker en kraftig förändring där 0 lag i periferin befunnit sig 4 gånger eller fler på topp 10 medan hela 11 av 12 lag ligger i centrum. Detta är en stor skillnad jämfört med 80-talet där endast 7 lag är från centrum, 1 är angränsande och 4 i periferin. Det som också går att utläsa är att ett lag måste ligga i centrum för att ha möjlighet att frekvent ligga i toppen. Av domanterna under sina respektive årtionden ligger samtliga lag inom centrum.

5.2 Analys 2 - Ligavinnarens möjlighet i Champions League – Regressioner

Här följer analyser av en databas baserad på de europeiska ligavinnarnas resultat i Champions League. Sammanställningen bygger på huruvida en ligavinnare nådde kvartsfinal, semifinal, final eller vann turneringen. I tabellerna finns en centrum-periferivariabel som grundar sig i hur ligavinnaren befinner sig i relation till centrum. Dessutom finns en Bosmanvariabel som delar upp resultaten innan och efter Bosmandomen. Syftet är helt enkelt att undersöka ifall möjligheterna för en ligavinnare att nå långt i Champions League har förändrats efter Bosmandomen beroende på huruvida de befinner sig i centrum eller periferin. Analyserna är regressionsanalyser där den beroende variabeln är resultatet i Champions League och den oberoende är centrum-periferi. Jag undersöker huruvida det finns ett samband mellan resultaten i Champions League samt position inom centrum-periferi. Dessutom används Bosmandomen som kontrollvariabel där det undersöks ifall den har gett en effekt på det här sambandet.

Koefficienten som utläses i tabellerna säger inte särskilt mycket. Den beroende variabeln visar enbart ifall en klubb har avancerat till rådande turneringssteg vilket endast ger två unika värden: 0 eller 1. Hade undersökningen handlat om exempelvis klubbarnas omsättning hade koefficienten kunnat avslöja att klubbarnas omsättning ökar med Z antal kronor ju närmre centrum de är belägna. I dessa regressioner blir istället signifikansen det viktiga att titta på. Det är den som avslöjar ifall det finns ett faktiskt samband mellan klubbarnas geografiska position och deras resultat i Champions League. Dessutom spelar det roll om koefficienten är negativ eller positiv då detta avslöjar om den oberoende variabeln ger ett negativt eller positivt samband.

Modell (1) i analyserna visar om det finns ett samband mellan klubbens position i förhållande till centrum och möjligheten till avancemang till nästa eventuella turneringssteg, exempelvis kvartsfinal.

Modell (2) visar möjlighet till avancemang till nästa eventuella turneringssteg beroende på Bosmandomens inträde.

Modell (3) visar möjlighet till avancemang där centrumvariabeln och Bosmanvariabeln kontrolleras mot varandra. Här undersöks ifall sambanden fortfarande finns kvar, det vill säga har signifikans, när variablerna kontrolleras mot varandra. Skulle ett samband försvinna innebär det att det endast var ett skensamband .

Modell (4) visar möjlighet till avancemang med båda oberoende variabler som kontroll för varandra. Där visas även interaktionseffekten mellan centrumvariabeln och Bosmanvariabeln, det vill säga om det finns ett förändrat samband för chans till avancemang för klubbar i centrum och periferin beroende på Bosmandomens inträde.³⁷

³⁷ Teorell & Svensson (2007) s.192-199

Tabell 9. Kvartfinal

	Modell (1)	Modell (2)	Modell (3)	Modell (4)
Centrum	0.844 ^{***} (0.0797)		0.865 ^{***} (0.0826)	0.670 ^{***} (0.117)
Bosman		-1.045 ^{***} (0.198)	-1.140 ^{***} (0.221)	-1.751 ^{***} (0.361)
Centrum*Bosman				0.374 ^{**} (0.168)
Konstant	-2.927 ^{***} (0.170)	-1.266 ^{***} (0.144)	-2.258 ^{***} (0.200)	-1.991 ^{***} (0.218)
Observationer	936	936	936	936

Standardfel i parentes

* Signifikant på nivån $p < 0.10$ ** Signifikant på nivån $p < 0.05$ *** Signifikant på nivån $p < 0.01$ **Tabell 10. Semifinal**

	Modell (1)	Modell (2)	Modell (3)	Modell (4)
Semifinal				
Centrum	0.898 ^{***} (0.117)		0.910 ^{***} (0.119)	0.676 ^{***} (0.150)
Bosman		-1.184 ^{***} (0.282)	-1.220 ^{***} (0.300)	-2.512 ^{***} (0.699)
Centrum*Bosman				0.610 ^{**} (0.276)
Konstant	-4.011 ^{***} (0.278)	-2.083 ^{***} (0.190)	-3.324 ^{***} (0.307)	-2.909 ^{***} (0.316)
Observationer	936	936	936	936

Standardfel i parentes

* Signifikant på nivån $p < 0.10$ ** Signifikant på nivån $p < 0.05$ *** Signifikant på nivån $p < 0.01$

Tabell 11. Final

	Modell (1)	Modell (2)	Modell (3)	Modell (4)
Final				
Centrum	1.007*** (0.169)		1.008*** (0.171)	0.708*** (0.204)
Bosman		-1.019*** (0.373)	-0.994** (0.388)	-3.136** (1.285)
Centrum*Bosman				0.895* (0.469)
Konstant	-4.936*** (0.429)	-2.803*** (0.257)	-4.355*** (0.468)	-3.741*** (0.461)
Observationer	936	936	936	936

Standardfel i parentes

* Signifikant på nivån $p < 0.10$ ** Signifikant på nivån $p < 0.05$ *** Signifikant på nivån $p < 0.01$ **Tabell 12. Seger**

	Modell (1)	Modell (2)	Modell (3)	Modell (4)
Seger				
Centrum	1.212*** (0.275)		1.210*** (0.276)	1.053*** (0.377)
Bosman		-0.608 (0.509)	-0.532 (0.523)	-1.294 (1.512)
Centrum*Bosman				0.301 (0.560)
Konstant	-6.113*** (0.744)	-3.664*** (0.383)	-5.776*** (0.804)	-5.390*** (0.983)
Observationer	936	936	936	936

Standardfel i parentes

* Signifikant på nivån $p < 0.10$ ** Signifikant på nivån $p < 0.05$ *** Signifikant på nivån $p < 0.01$

Enligt Modell (1) ser vi att det finns ett positivt signifikant samband för klubbars belägenhet i centrum när det gäller samtliga turneringssteg. Detta innebär helt enkelt att ett lag som är beläget i centrum har större möjligheter att komma till samtliga turneringssteg än lag i periferin.

Modell (2) visar att Bosmandomens inträde ger signifikans på samtliga turneringssteg förutom seger. Sambandet här är negativt vilket innebär att Bosmandomen generellt sett har gjort det svårare för lag att nå ett turneringssteg. Detta resultat är i sammanhanget inte så intressant då det

förmodligen främst beror på att min databas bara innehåller ligavinnare vilket gör att det under 2000-talet blir färre klubbar som når turneringsstegen i min databas på grund av att Champions League utvidgades till fler lag än bara ligavinnare.

Modell (3) visar att både Bosmanvariabeln och centrumvariabeln är signifikanta när de kontrolleras mot varandra, där dock Bosmanvariabeln mister signifikansen vid seger vilket den även gör utan kontroll för centrum. Detta innebär att det inte finns något skensamband för vare sig Bosman eller centrum.

Modell (4) visar främst att interaktionseffekten mellan Bosmanvariabeln och centrumvariabeln ger ett positivt samband för samtliga turneringssteg förutom seger. Detta innebär således att en klubb i centrumets möjlighet att gå till ett turneringssteg efter Bosmandomen har förstärkts.

Enligt regressionsanalyserna kan vi således utläsa att en klubb inom centrum alltid har haft större möjligheter än en klubb i periferin att nå ett specifikt turneringssteg enligt modell (1) och (3), men att detta förhållande stärks ytterligare efter Bosmandomen enligt interaktionseffekten i modell (4).

6. Slutsatser

Utifrån mina analyser anser jag mig ha funnit tydliga tecken på att min hypotes till stor del stämmer. Helt enligt första delen av hypotesen, det vill säga att det har skett en koncentration i konkurrensen som rör sig i enlighet med Europas centrum och periferi, visar mina analyser att det finns en koncentration av konkurrensen i Fotbollseuropa som har förstärkts alltmer sedan 1980-talet. Dels är det färre klubbar som hamnar i toppen, dels är de koncentrerade inom ett geografiskt område som faktiskt i mångt och mycket stämmer överens med vad jag har valt att kalla Europas ekonomiska centrum. Enligt frekvenstabellerna i Analys 1 så talar siffror sitt tydliga språk. Ser vi till Analys 2 får vi dessutom ett signifikant samband för att lokalisering i centrum eller periferi spelar roll för att kunna nå framgångar. Första slutsatsen är således att det finns en koncentration av konkurrensen som har förstärkts med tiden och även har en koppling till Europas ekonomiska centrum och periferi.

Vad beror då denna koncentration på? Enligt min hypotes skulle Bosmandomen vara den stora utlösande faktorn och enligt mina analyser så har också Bosmandomen spelat en viktig roll för den förändring som har skett. I Analys 1 är det en skillnad i frekvens före och efter Bosmandomen. Det är mindre spridning på klubbar och nationer samtidigt som centrumklubbarna dominerar över tid i jämförelser för 2000-talet, 1990-talet och 1980-talet. I Analys 2 finns det dessutom signifikans

för att Bosmandomen spelar roll för lagens möjligheter att nå turneringsstegen kvartsfinal, semifinal och final, men förvisso inte för seger vilket förmodligen beror på den begränsade mängd lag som faktiskt vinner. Viktigast är att det finns signifikans i att Bosmandomens inträde har bidragit till att centrumklubbarna har fått ännu större möjligheter att nå turneringsstegen i jämförelse med periferiklubbarna. Således är slutsatsen här att Bosmandomen har bidragit till en ökad koncentration av konkurrensen.

Förklaringen i Bosmandomens påverkan ligger i att jag betraktar domen som ett borttaget handelshinder. Den tidigare situationen begränsade helt enkelt handel mellan klubbar på grund av utlänningsreglerna som tillsammans de nya kontraktsreglerna gjorde det lättare att byta klubb. Ett borttaget handelshinder leder enligt Krugman till minskade transportkostnader och sedermera sker en koncentration av ekonomin på grund av stordriftsfördelar och teknologisk kunskapsspridning. Arbetskraften börjar söka sig till de ställen där det erbjuds bäst välfärd vilket är i centrum. Rimligtvis, menar Krugman, så är det de som redan har haft ett försprång som i detta skeende utökar det. Det är just vad som har hänt inom fotbollen. Det fanns ett centrum och periferi innan Bosmandomen som har växt sig mycket starkare efteråt på grund av de minskade transportkostnaderna vilket främst har lett till att arbetskraftens rörlighet har kunnat öka.

Min studie visar på att Bosmandomen (de minskade transportkostnaderna) har bidragit till att det har skett en koncentration i konkurrensen. Färre klubbar har uppenbarligen chansen att vinna turneringar och de klubbar som ligger inom centrum har dragit fördel i jämförelse med periferin. På en strukturell basis anser jag det vara korrekt att hänvisa den koncentrerade konkurrensen till Krugmans teorier. Således är slutsatsen här att den förändrade konkurrensen inom fotbollen till stor del beror på Bosmandomen, vilket styrks än mer av Haan m.fl.'s studie som påvisar att införandet av Champions League inte har spelat alls lika stor roll för förändringen.

7. Avslutande diskussion

Jag anser att jag har kunnat bekräfta min hypotes. Fotbollens konkurrens har koncentrerats på grund av Bosmandomen till ett område som är ekvivalent med Europas ekonomiska centrum. Anledningen är att Bosmandomen är ett borttaget handelshinder som när det försvinner bidrar till minskade transportkostnader vilket gör att ekonomin koncentreras på grund av att stordriftsfördelar och teknologisk kunskapsspridning erbjuds i de urbana områdena. Viktigast i detta fall är emellertid att arbetstagarna rör sig dit välfärden är bäst. Således har jag också svarat på min första fråga. ”På vilket sätt har konkurrenssituationen förändrats inom europeisk fotboll efter Bosmandomen och vad ligger bakom förändringen?”

Min andra fråga tänkte jag ägna den avslutande diskussionen till. ”Vad säger detta om den

konkurrensmässiga utvecklingen inom EU?” Detta blir främst en spekulativ diskussion där jag försöker reda ut på vilket sätt min studie kan ses som samhällsrelevant och som ett fall för någonting större. Vad säger fotbollens koncentrerade konkurrens om EU och om den fria rörligheten? Vad jag har bevisat med uppsatsen är att Krugmans teorier ur ett strukturellt perspektiv har kunnat appliceras på ett fenomen som har uppstått ur EU:s fria rörlighet.

Det kanske viktigaste för min studie är att de bästa klubbarnas lokalisering faktiskt stämmer väl överens med Europas ekonomiska centrum och att sambandet förstärktes efter Bosmandomen. Detta tyder på att fotbollens mekanismer borde vara relativt lika det övriga ekonomiska samhället. Att processen dessutom är snarlik det som Krugmans teorier beskriver stärker detta antagande ytterligare. Således tror jag att det finns en möjlighet att fotbollens förändrade ställning skulle kunna vara representativt för övriga EU. Ser vi till både tidigare forskning och EU-kommissionens egna rapporter så är det uppenbart att det finns ett centrum och periferi inom EU. Att fotbollen dessutom tillhör tjänstesektorn snarare än industrisektorn är särskilt intressant då Krugman själv såg tendenser till att det i framtiden snarare är där koncentrationen kommer att ske.

Vi kan givetvis inte veta med säkerhet om de krafter som Krugman förespråkar stämmer med andra verksamheter förrän de har prövats. Därför bekräftar främst min studie främst att det behövs ytterligare forskning om orsakerna till Europas centrum och periferi där hänsyn dras till förändringar över tid. Det jag har sett angående den tidigare forskningen så ligger bristerna främst i att det inte är förändringen som undersöks utan snarare hur situationen ser ut vid den tid som forskningen görs. Således blir inte den forskningen särskilt duglig till att belysa de mekanismer som ligger bakom eventuella förändringar och därför går det egentligen endast att konstatera att det finns ett centrum och en periferi i Europa, men inte varför de finns.

Det är just där som jag tycker att min studie bidrar. Jag har lyckats identifiera en tydlig förändring över tid och en utlösande faktor till förändringen och utav detta fått signifikanta samband mellan den fria rörligheten och en koncentrerad konkurrens.

Jag anser på så sätt att min studie är ett bra komplement till ett forskningsområde som behöver utforskas mer och att den är ett pedagogiskt gångbart instrument till att försöka belysa EU:s strukturella förändringar. Jag får med enkla databaser fram enkla svar som kastar ljus på ett mer komplicerat problem. Jag menar på att min studie hade varit svår att genomföra på ett lika allomfattande sätt om den hade skett med ett annat fall i och med att jag nu har kunnat identifiera en förändring som täcker i princip hela Europa. I andra fall hade jag behövt andra analysmetoder vilket förmodligen hade fordrat mycket mer tid om studien skulle bli lika omfattande.

Slutsatserna som jag har lyckats få fram i min studie leder således till en rad nya frågor. Är fotbollen ett unikt fall? Är den fria rörligheten verkligen bra i alla sammanhang? Hur förhåller sig EU till sin periferi? Går det att bekräfta en lika tydlig utveckling inom andra områden? Finns det en

problematik i detta som kanske kan ifrågasätta EU:s villkorslösa integration?

Till framtida forskning skulle jag således rekommendera fler studier som beaktar tidsaspekten, det vill säga att se hur det var då och hur det är nu. Andra branscher skulle vara intressant, främst inom tjänstesektorn då Krugman menar att det förmodligen är där den framtida koncentrationen kommer att ske. Ett annat exempel skulle kunna vara att utgå från hur regionalt BNP förändras i förhållande till EU:s utveckling sett över en längre tidsperiod.

Avslutningsvis ser jag den här studien som ett lysande exempel på att fotbollen i allra högsta grad är en del av samhället och bör tas på allvar. Ser vi ut över kontinenten märker vi snart att fotbollen är en sport som har varit upphov till såväl upplopp och förbrödning som regeringsskiften och statspropaganda. Nobels fredspristagare 1998 och tillika Nordirländske politiker John Hume sade en gång i en intervju med Sportmagasinet att *”Ska man förstå sig på den här delen av världen och folket som bor här, så finns det ingen bättre genväg än fotbollen”*.³⁸

7.1 Sammanfattning

Bosmandomen fastställdes 1995 och förändrade förutsättningarna för Fotbollseuropa då EU:s fria rörlighet för arbetstagare öppnades upp tillsammans med att en spelare med avslutat kontrakt kunde lämna sin klubb utan transfersumma. Nationalekonomen Paul Krugman menar att den fria rörligheten leder till minskade transportkostnader vilket innebär att då stordriftsfördelar erbjuds i urban miljö expanderar dessa områden då möjlighet ges. Företagen får chansen att täcka hela sin marknad på grund av de låga transportkostnaderna samtidigt som de kan erbjudas stordriftsfördelar i den urbana miljön. Arbetstagarna söker sig dit den bästa välfärden erbjuds vilket är i de urbana områdena.

Resultaten i studien är att Fotbollens konkurrens har koncentrerats till Europas ekonomiska centrum efter Bosmandomen. Detta beror, enligt Paul Krugman, på att arbetskraften söker sig mot de områden där bäst välfärd erbjuds vilka är klubbar med mycket resurser som i sin tur befinner sig inom vad som kallas för Europas ekonomiska centrum. Studien har på så vis exemplifierat Krugmans teorier på ett fall av den fria rörligheten inom EU och på så sätt bekräftat att fenomenet som Krugman beskriver i någon mån faktiskt finns inom den Europeiska Unionen.

³⁸ Niva (2009) s.VII

Appendix

Centrala begrepp

Då jag är medveten om att alla inte lever i fotbollens värld följer här några viktiga begrepp som används i min studie.

- *Champions League* = Detta är en fotbollsturnering arrangerad av UEFA där Europas bästa klubbar möter varandra. Från de sämre rankade ligorna deltar endast vinnarna medan fler lag deltar från de bättre rankade ligorna. Som mest kan fyra lag från samma land numera delta. Innan 1992 hette turneringen Europacupen men hade i princip samma upplägg.
- *Klubb* = Innefattar ett fotbollslag samt hela organisationen som finns bakom.
- *Liga* = En tävling där fotbollsklubbar möter varandra. I den här uppsatsen avses ligor nästan uteslutande med en samling av de bästa klubbarna inom en nation. Det lag som samlat mest poäng under en säsong, som pågår under cirka ett år, vinner ligan.
- *UEFA* = Union of European Football Associations. Detta är ett europeiskt fotbollsförbund där alla nationella fotbollsförbund är medlemmar. UEFA arrangerar EM för landslag samt diverse klubbtagsturneringar. De för även rankningar på klubbar och länder i Europa.

Referenser

Litteratur

Breska, Eric von, red (2010) *Fifth report on economic, social and territorial cohesion*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010

Binder, John (2009) *The Effects of the Bosman Ruling on National and Club Teams in Europe* University of Illinois at Chicago - Department of Finance

Caraveli, H & Darzentas, J (2006) *Centre-Periphery and specialization in the E.U.: An analysis from a New Economic Geography Perspective*, ERSA conference papers

Caraveli, H & Tsionas, E.G (2009) *Where in the U-shaped Curve Is Europe Found? An Empirical Analysis of Centre-Periphery in the E.U*, Journal of Economic Asymmetries, Vol. 6 No. 1, June 2009

Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena (2004) *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm: Nordstedts Juridik

Haan, Marco – Koning, Ruud H – van Witteloostuijn, Arjen (2002) *Market Forces in European Soccer*, University of Groningen

Hosper, Gert-Jan (2002) *Beyond the Blue Banana? Structural Change in Europe's Geo-Economy*, University of Twente - Department of Economics

Krugman, Paul (1996) *Geografi och Handel*, Cambridge Massachusetts: The MIT Press,

Milanovic, Branko (2003) *GLOBALIZATION AND GOALS: Does soccer show the way?* Labor and Demography nummer 0312001. EconWPA

Niva, Erik (2009) *Den nya världsfotbollen*, Modernista

Roy, Johanna (2006) *Bosmandomen - ett hot mot idrottsrörelsen?*, Göteborg University. School of Business, Economics and Law

Teorell, Jan och Svensson, Torsten (2007) *Att fråga och att svara*, Malmö: Liber AB

Internet

Dagens Nyheter
<http://www.dn.se/sport/fotboll/uefa-vill-ha-ny-utlanningsregel-1.251799> - 2011-01-03
(publiceringsdatum okänt)

Den osynliga handen
<http://osynligahanden.blogspot.com/2008/11/football-asset-pricing-model-fapm.html> 2008-11-24

EUR-lex

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:91999E2502:SV:HTML> - 2010-11-29

Fotbollskanalen.se

http://www.fotbollskanalen.se/1.1657811/2010/05/28/platini_infor_nya_regler_klubbarna_maste_visa_upp_bra_ekonomi_for_att_fa_spela_champions_league 2010-05-28

Geschichte besteht aus Geschichten

http://www.ingolfo.de/blaue_banane.html 2010-12-12

Lag & Avtal

<http://www.lag-avtal.se/nyheter/article81651.ece> - 2009-10-06

Nobelprice.org

http://nobelprize.org/nobel_prizes/economics/laureates/2008/info-sv.pdf 2011-01-02

Reuters

<http://uk.reuters.com/article/idUKL1159720071011>

The Rec.Sport.Soccer Statistics Foundation - <http://www.rsssf.com/ec/ecomp.html> (2010-11-20)

The Rec.Sport.Soccer Statistics Foundation - <http://www.rsssf.com/country.html#champ> (2010-11-20)

UEFA Team Ranking - <http://www.xs4all.nl/~kassiesa/bert/uefa/data/method4/trank2011.html> (2010-11-13)